

Dosarul nr. 2r-10/24
2-22158044-01-2r-04012024

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Rezina: V. Cuculescu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: V. Sîrbu, A. Malii, D. Dulghieru

ÎNCHEIERE

20 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de către Ion Bernaz, procuror în Procuratura raionului Rezina a Procuraturii Generale a Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Cheptene împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuratura raionului Rezina, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva încheierii din 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel,

a c o n s t a t a t :

La 31 octombrie 2022, Ion Cheptene a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuratura raionului Rezina, cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prin încheierea din 31 ianuarie 2023 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina, s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova

Prin hotărârea din 29 august 2023 a Judecătoria Orhei, sediul Rezina, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Cheptene.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Ion Cheptene, prejudiciul moral în sumă de 75 000 lei, salariul neachitat pentru lipsa forțată de la serviciu în perioada 15 noiembrie 2016-02 ianuarie 2020, raportat la rata inflației în sumă de 405 411,40 lei, cu obligarea Ministerului Justiției de a deduce din suma respectivă și a transfera în contul personal CPAS 18003320322 ce aparține reclamantului, contribuțiile lunare la asigurarea socială în sumă totală de 76 170,77 lei pentru perioada 15 noiembrie 2016-30 noiembrie 2016 – suma de 818,35 lei, pentru perioada 01

decembrie 2016-03 decembrie 2018 câte 1 636,65 lei pe lună, pentru perioada 01 ianuarie 2019-31 decembrie 2019 câte 2 869,68 lei pe lună.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Ion Cheptene prejudiciul material în mărime de 56 582,20 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 7 000 lei.

În rest pretențiile reclamantului s-au respins, ca fiind neîntemeiate.

La 19 septembrie 2023, Ion Bernaz, în calitate de reprezentant al Procuraturii Generale a Republicii Moldova, prin procura nr. 18/75 din 22 noiembrie 2022, valabilă pe un termen de un an, procuror în Procuratura raionului Rezina a Procuraturii Generale a Republicii Moldova, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 29 august 2023 a Judecătorei Orhei, sediul Rezina, exprimând poziția în favoarea admiterii cererii de apel și casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea din 04 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Procuratura Generală a Republicii Moldova și s-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4), a cererii de apel motivate pe suport de hârtie, cu atâtea copii câți participanți la proces sunt, plus câte o copie pentru instanța de apel, acordându-i un termen de 07 zile din momentul recepționării încheierii. Totodată, s-a explicat apelantei că, în caz de nelichidare a neajunsurilor menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele va fi restituită.

La data de 06 noiembrie 2023, Ion Bernaz, procuror în Procuratura raionului Rezina a Procuraturii Generale a Republicii Moldova, a expediat cererea de apel motivată prin poșta electronică a Curții de Apel Chișinău cac@justice.md și la 07 noiembrie 2023 prin poșta terestră.

Prin încheierea din 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Procuratura Generală a Republicii Moldova, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel, expuse în încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2023. S-a remis în adresa apelantei Procuratura Generală a Republicii Moldova cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 26 decembrie 2023, Ion Bernaz, procuror în Procuratura raionului Rezina a Procuraturii Generale a Republicii Moldova, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate cu emiterea unei noi încheieri, prin care cererea de apel să fie admisă ca fiind depusă în termen, cu restituirea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului, reprezentantul Procuraturii Generale, procuror în Procuratura raionului Rezina, Ion Bernaz, a invocat că, la 30 octombrie 2023, Procurorul în secția proceduri non-penale și implimentare CEDO a Procuraturii Generale, Alina Vochin, l-a informat despre faptul că prin încheierea din 04 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat termen pentru înlăturarea neajunsurilor.

La 06 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice a depus cererea de apel în cancelaria Judecătorei Orhei, sediul Rezina. De asemenea, la 06 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice, a fost depusă cerere de apel motivată și la

Curtea de Apel Chișinău, fiind înregistrată cu nr. 23886e din 06 noiembrie 2023, ora 16:04.

Reprezentantul recurentei consideră că apelul motivat a fost depus în termenul acordat de către instanța de apel 07 zile, ori, în calitate de parte în proces-reprezentantul Procuraturii Generale a Republicii Moldova, a fost informat despre încheierea din 04 octombrie 2023 la data de 30 octombrie 2023 și nu la data de 26 octombrie 2023, cum a menționat instanța de apel în încheierea din 08 noiembrie 2023.

Consideră că un alt angajat al Procuraturii Generale, în calitate de reprezentant nu putea să depună un apel motivat, ori el nu a participat la examinarea cauzei în instanța de fond, nu putea să cunoască motivele de fapt și de drept pe care s-a bazat instanța de judecată la emiterea hotărârii din 29 august 2023.

În conformitate cu art. 425 din Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea de restituire a cererii de apel la 08 noiembrie 2023, expediată prin poșta terestră Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Procuraturii raionului Rezina la 13 noiembrie 2023 (f.d. 242, vol. I), însă confirmarea recepționării la materialele cauzei nu este.

Cererea de recurs depusă la 26 decembrie 2023 prin poșta electronică (f.d. 1-3, vol. II), este declarată în termen.

Verificând legalitatea actului judecătoresc contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de reprezentantul Procuraturii Generale a Republicii Moldova, procuror în Procuratura raionului Rezina, Ion Berzan, urmează a fi restituit din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 426 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare recurs.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, cererea de recurs depusă de Ion Berzan, procuror în Procuratura raionului Rezina, în interesele Procuraturii Generale a Republicii Moldova, prin care s-a contestat încheierea din 08 noiembrie 2023 a Curții de apel Chișinău, a fost semnată de o persoană care nu este în drept să declare recurs.

În cazul când recursul este declarat prin reprezentant, la cererea de recurs se anexează și documentul, legalizat în modul stabilit, care atestă împuternicirile acestuia dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

În speță, se atestă că cererea de recurs a fost semnată, în numele Procuraturii Generale a Republicii Moldova de către procurorul în Procuratura raionului Rezina, Ion Bernaz, în baza procurii.

În corespundere cu art. 75 alin. (2) din Codul de procedură civilă, procesele persoanelor juridice se susțin în instanța de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați

împuterniciți ai persoanei juridice, de către avocați sau avocați stagiaari.

În conformitate cu art. 80 alin. (1) din Codul de procedură civilă împuternicirile persoanei juridice trebuie să fie formulate într-o procură, eliberată și legalizată în modul stabilit de lege.

(3) Procurile eliberate în numele persoanei juridice conform actelor de constituire se semnează de către administrator sau de către altă persoană împuternicită.

(6) Reprezentantul legal depune în judecată actele ce atestă statutul și împuternicirile sale.

Articolul 374 alin. (1) din Codul civil indică că procura este înscrisul întocmit pentru atestarea împuternicirilor conferite de reprezentat unui sau mai multor reprezentanți.

Verificând materialele cauzei, cât și anexele cererii de recurs, Colegiul denotă că Ion Bernaz, procuror în Procuratura raionului Rezina, nu a anexat împuternicirile (procura) Procuraturii Generale a Republicii Moldova, care să ateste că are dreptul să declare în instanța de judecată recurs împotriva actului judecătoresc.

La materialele cauzei (f.d. 128, vol. I), Ion Bernaz a anexat procura nr. 18/75 din 22 noiembrie 2022, valabilă pe un termen de un an, adică până la 22 noiembrie 2023.

În această ordine de idei, Completul ajunge la concluzia că Ion Bernaz, procuror în Procuratura raionului Rezina, care a acționat în interesele Procuraturii Generale a Republicii Moldova nu a prezentat o procură valabilă pentru a acționa din numele instituției publice, iar drept consecință toate acțiunile lui Ion Bernaz exercitate în numele Procuraturii Generale a Republicii Moldova au avut loc în lipsa împuternicirilor legale.

Circumstanța dată denotă că, la momentul semnării și depunerii cererii de recurs, la 26 decembrie 2023, Ion Bernaz, procuror în Procuratura raionului Rezina nu dispunea de dreptul de a efectua această acțiune procesuală în numele autorității publice Procuratura Generală a Republicii Moldova, fapt ce atrage după sine, cu titlu de sancțiune procedurală, restituirea recursului în temeiul art. 426¹ alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă. Or, art. 10 alin. (1), (2) și (3) din Codul de procedură civilă stipulează că sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Instanța de recurs consideră că atât recurenta Procuratura Generală a Republicii Moldova, cât și reprezentantul acesteia, Ion Bernaz, procuror în Procuratura

raionului Rezina, fiind interesați în soarta examinării prezentului recurs, urmau să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul lor de acces la instanță, prin respectarea procedurii de transmitere a împuternicirilor de reprezentare și depunerea cererii de către o persoană împuternicită legal, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, restituirea recursului în temeiul art. 426¹ alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

La aspectul dat este relevant că certitudinea legală, impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către aceștia a efectelor legale. Cu atât mai mult că, în sensul principiului *nemo censetur ignorare legem*, necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii.

Astfel, în speță, nerespectarea condițiilor impuse de legiuitor se datorează în exclusivitate comportamentului indiferent al recurentului Ion Bernaz, procuror în Procuratura raionului Rezina, care a acționat în interesele Procuraturii Generale a Republicii Moldova, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și să facă uz cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că Ion Bernaz, procuror în Procuratura raionului Rezina a depus cererea de recurs în numele Procuraturii Generale a Republicii Moldova fără a proba împuternicirile legale de exercitare a acestei acțiuni procedurale, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul urmează a fi restituit.

În conformitate cu art. 269-270 și art. 426¹ alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se restituie recursul declarat de către Ion Bernaz, procuror în Procuratura raionului Rezina a Procuraturii Generale a Republicii Moldova, împotriva încheierii din data de 08 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Cheptene împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi